

Apeldoorn, Deventerstraat 214
Gemeente Apeldoorn (Gld.)

Een Inventariserend Archeologisch
Onderzoek: Bureauonderzoek &
Karterend Booronderzoek

Steekproefrapport 2011-04/02-c

*Apeldoorn, Deventerstraat 214
Gemeente Apeldoorn (Gld.)
Een Inventariserend Archeologisch
Onderzoek: Bureauonderzoek & Karterend
Booronderzoek*

Een onderzoek in opdracht van CarBuiTel
Investments

Steekproefrapport 2011-04/02
ISSN 1871-269X
auteur: drs. C. Tulp (senior archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef werkt volgens KNA 3.2.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, mei 2011

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn
Vestiging Utrecht:
Laan van Chartreuse 174, 3552 EZ Utrecht

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
• 1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
• 1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02).....	2
2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06).....	3
• 2.1 Bronnen.....	3
• 2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
• 2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	5
• 2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	7
• 2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	9
3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05).....	11
• 3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	11
• 3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03).....	12
4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07).....	13

Appendix I:	Archeologische periodes
Appendix II:	Kaart met bekende archeologische waarden en onderzoeksmeldingen
Appendix III:	Boorbeschrijvingen volgens Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

Op 14 april 2011 heeft in plangebied Deventerstraat 214 te Apeldoorn, gemeente Apeldoorn, provincie Gelderland, een inventariserend archeologisch onderzoek plaatsgevonden (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is grondruil waarbij op de locatie van huisnummer 214 twee gebouwen zijn gepland. Doel van het onderzoek is vast te stellen of er in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn.

Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysische geografie, archeologie en historische geografie. Tijdens het karterende booronderzoek zijn zes boringen geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen.

Figuur 1: Apeldoorn, Deventerstraat 214: de ligging van het plangebied is met een rode cirkel aangegeven. [Naar: ANWB, 2004. *Topografische Atlas Gelderland* 1:25 000. ANWB bv, Den Haag. Eén vierkant op de kaart komt overeen met één vierkante kilometer.]

Het perceel bevindt zich buiten de historische kern van Apeldoorn, maar ligt wel aan de historische route van Apeldoorn naar Deventer (Deventerstraat). Het perceel is circa 1450 m² groot. Binnen een straal van een kilometer van het plangebied zijn geen meldingen bekend van archeologische vondsten of terreinen.

Tijdens het veldonderzoek is gebleken dat onder de bouwvoor een met onder andere geel zand verstoorde laag aanwezig is. Van een gaaf podzolprofiel is geen sprake. De bodem bevat onder de verstoorde laag een C-horizont (geel zand). Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen of cultuurlagen waargenomen. Wij adviseren daarom dat nader archeologisch onderzoek niet nodig is. Dit is echt er het selectieadvies. Op basis van dit onderzoeksrapport formuleert het bevoegd gezag, in dit geval de gemeente Apeldoorn, een selectiebesluit.

Figuur 2: Apeldoorn, Deventerstraat 214: foto van een deel van het plangebied, genomen vanaf het zuidoosten richting de Deventerstraat. Het gebouw is de achterkant van huisnummer 214.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van CarBuiTel Investments, vertegenwoordigd door de heer P.W. Timmerman, is een terrein aan de Deventerstraat te Apeldoorn onderzocht op het voorkomen van archeologische waarden (zie Figuur 1). Het plangebied Deventerstraat 214 omvat een huis met tuin en schuur. De aanleiding voor het onderzoek is grondruil. Het bestaande pand zal worden gesloopt en er is nieuwbouw gepland in de vorm van twee gebouwen. De met deze nieuwbouw gepaard gaande graafwerkzaamheden zullen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De diepte van de bodemingrepen was ten tijde van het onderzoek nog niet bekend.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek (karterende fase) middels grondboringen. Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Het doel van het veldonderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid van archeologische waarden in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar de bodemopbouw, de mate waarin deze intact is en naar het voorkomen van archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metalen voorwerpen, bouw materiaal, bewerkt en verbrand bot, houtskool, etc.

Figuur 3: Apeldoorn, Deventerstraat 214: schets van de huidige en toekomstige situatie. Het plangebied is met een rode onderbroken lijn aangegeven. De huidige bebouwing is in blauw ingetekend en de toekomstige panden zijn groen gekleurd. [Naar: VBK architecten bna 03-02-3011.]

1.2 Locatie en administratieve gegevens (KNA 3.2 LS01, LS02)

Het plangebied bevindt zich buiten de oude kern van Apeldoorn, ten noorden van de Zutphensestraat en aan de zuidoostzijde van de Deventerstraat. Het plangebied omvat voornamelijk het perceel van huisnummer 214 (zie Figuren 2 en 3). Het onderzoeksgebied beslaat circa 0,15 hectare. Ten tijde van het onderzoek was het bestaande pand nog niet gesloopt. Verder was het terrein in gebruik als tuin en opslag van materiaal. Tevens was er nog een schuur aanwezig.

Voor een overzicht van de administratieve gegevens wordt verwezen naar Tabel 1.

Tabel 1: Apeldoorn, Deventerstraat 214: administratieve gegevens van het onderzoek.

Soort Onderzoek	Inventariserend Archeologisch Onderzoek (IVO) – Bureauonderzoek & Karterend booronderzoek		
Provincie	Gelderland		
Gemeente	Apeldoorn		
Plaats	Apeldoorn		
Locatie / Projectnaam	Deventerstraat 214		
Kaartblad	33B		
Coördinaten hoekpunten gehele plangebied	N – 196,105/469,771 Z – 196,115/469,721	O – 196,127/469,743 W – 196,074/469,748	
Status terrein (AMK-nr); ARCHIS-nr	nvt		
Bevoegde overheid	Gemeente Apeldoorn, vertegenwoordigd door mw.drs. M. Parlevliet		
Opdrachtgever	CarBuiTel Investments, vertegenwoordigd door dhr. P.W. Timmerman		
ARCHIS OM-code	46268		
ISSNnr.	1871-269X		
Steekproef projectcode	2011-04/02		
Oppervlakte	circa 1450 m ²		
NAP hoogte maaiveld	tussen 10,84 en 11,82 meter boven het NAP		
Maximale diepte onderzoek	215 cm onder het maaiveld		
Uitvoering veldwerk	14 april 2011		
Beheer en plaats documentatie	De Steekproef bv / Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed / E-depot / Archeologisch Depot Gemeente Apeldoorn / DINO-loket (boorgegevens)		

2. Bureauonderzoek (KNA 3.2 LS06)

2.1 Bronnen

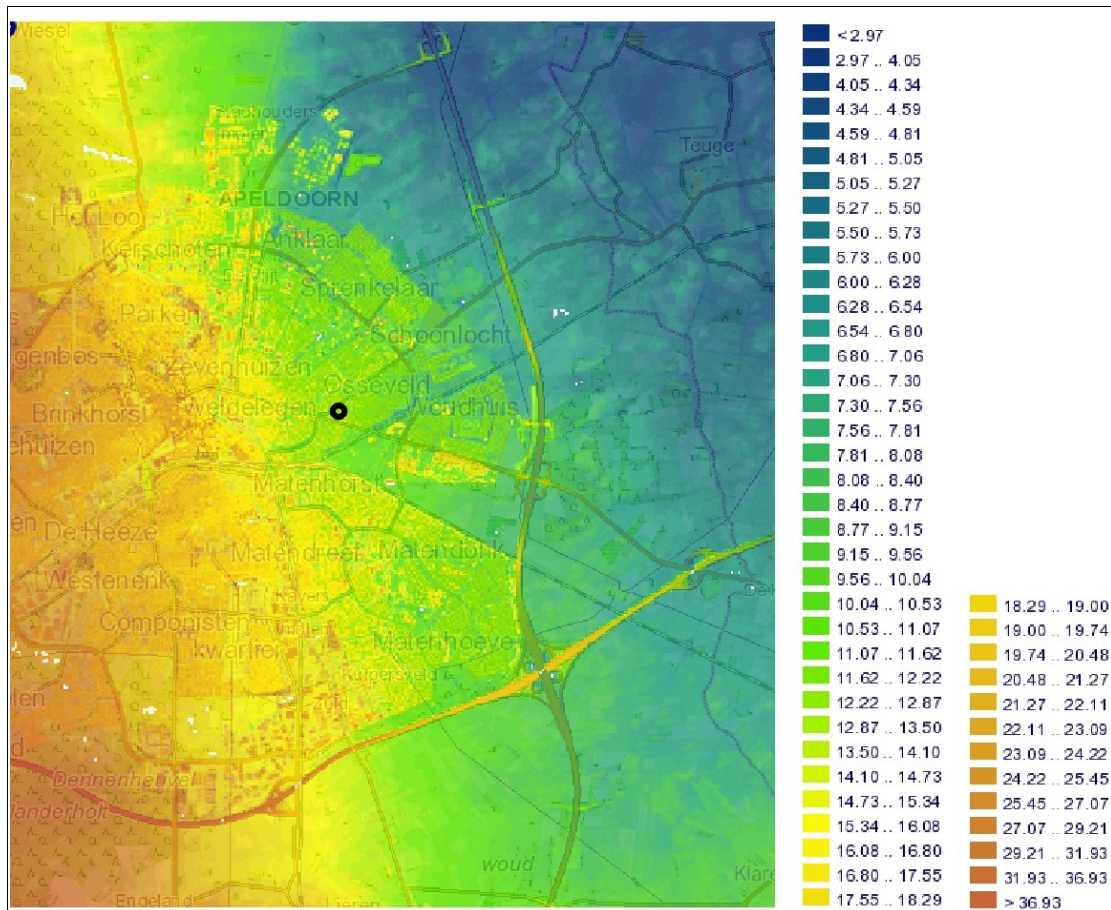
Tijdens het bureauonderzoek is de bestaande relevante kennis van het plangebied verzameld. Daartoe zijn de in Tabel 2 weergegeven bronnen geraadpleegd. Aan de hand van het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.

Tabel 2: Apeldoorn, Deventerstraat 214: gebruikte bronnen en kaarten.

Actueel Hoogtebestand Nederland (www.ahn.nl)
ANWB, 2004. <i>Topografische Atlas Gelderland 1:25000</i> . ANWB bv, Den Haag, p.41.
Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].
<i>Gemeente Apeldoorn Cultuurhistorische Beleidskaart</i> .
Gemeente Apeldoorn (red.). 2005. <i>I-Cultuur. Een Nieuw Cultuurhistorisch Beleid</i> . Uitgeverij Educom BV, Rotterdam.
Geomorfologische Kaart. Alterra [ARCHIS].
Google Earth
http://riviewer.apeldoorn.nl
Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW).
Kwaliteitsnorm voor de Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.2. College voor de Archeologische Kwaliteit (www.sikb.nl).
Mulder, F.J. de, e.a. (red.). 2003. <i>De Ondergrond van Nederland</i> . Wolters-Noordhoff Groningen/Houten.
Numismatisch Informatiesysteem [NUMIS]
Stichting voor Bodemkartering, 1979. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Blad 33 West Apeldoorn</i> . StiBoKa, Wageningen.
Stichting voor Bodemkartering, 1979. <i>Bodemkaart van Nederland 1:50000. Toelichting bij kaartblad 33 West Apeldoorn</i> . StiBoKa, Wageningen.
12 Provinciën 2006/2007. <i>Atlas van Topografische Kaarten. Nederland 1955-1965</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.137.
12 Provinciën 2008. <i>Topografische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden (TMK) 1864</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, k.101.
Uitgeverij 12 Provinciën, 2006. <i>Luchtfoto-Atlas Gelderland (o). Schaal 1:14000</i> . Uitgeverij 12 Provinciën, Landsmeer, p.41.
Uitgeverij Nieuwland, 2005. <i>Grote Historische Topografische Atlas ±1905. Gelderland 1 : 25 000</i> . Uitgeverij Nieuwland, Tilburg, k.412.
Willemse, N.W. 2006. <i>Gemeente Apeldoorn. Een Archeologische Beleidsadvieskaart</i> (RAAP-Rapport 1131). RAAP bv, Amsterdam.
Wolters-Noordhoff Atlasproducties, 1990. <i>Grote Historische Atlas van Nederland deel 3: Oost-Nederland 1830-1855, schaal 1:50000</i> . Wolters-Noordhoff, Groningen, k.73.
www.apeldoorn.nl/cultuurhistorie
www.apeldoorn.nl/smartsite.dws?id=167533
www.archeologie-apeldoorn.nl
www.awn18.nl (contact met amateur-archeoloog dhr. C. van Nieuwenhuize)
www.kich.nl (kennisinfrastructuur cultuurhistorie).
www.watwaswaar.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

Op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) is te zien dat het westelijke deel van Apeldoorn op een zandrug ligt (Figuur 4). Ten oosten van Apeldoorn ligt een beekdal. Hier is het terrein veel lager gelegen. Het plangebied ligt tussen de zandrug en het beekdal.

Figuur 4: Apeldoorn, Deventerstraat 214: uitsnede van het AHN. De ligging van het plangebied is met een zwarte cirkel aangegeven. Gebieden met een blauwe kleur liggen laag ten opzichte van terreinen die met de oranje kleuren zijn weergegeven. [Naar: www.ahn.nl.]

Het plangebied alleen voor de gemeentelijke geomorfologische kaart gekarteerd en wegens de ligging binnen de bebouwde kom van Apeldoorn niet voor de ander geomorfologische kaarten (Figuur 5). Het oostelijke deel van Apeldoorn is gelegen op welvingen in sneeuwwaterafzettingen (stuwwal), die meer naar het oosten toe overgaan in een vlakte van sneeuwwaterafzettingen (classificatie geomorfologische kaart respectievelijk 3L3 en 2M7). In deze vlakte is het beekdalsysteem gelegen. Hier zijn ook enkele dekzandkoppen/-ruggen te vinden, in combinatie met dalvormige laagten zonder veen

(classificatie 3K14 en 2R2). Volgens de gemeentelijke geomorfologische kaart ligt het plangebied binnen een dekzandvlakte of dekzandlaagte op helling- en daluitspoelingswaaierafzettingen. Dit zijn over het algemeen laaggelegen en natte gebieden die in het verleden minder geschikt waren voor bewoning [Willemse 2006: 89].

Figuur 5: Apeldoorn, Deventerstraat 214: uitsnede uit de gemeentelijke geomorfologische kaart. Het plangebied is met een zwarte cirkel aangegeven. De dekzandvlakte of -laagte op helling- en daluitspoelingswaaierafzettingen is in geel weergegeven; relatief hooggelegen daluitspoelingswaaierafzettingen en – glooiingen met gooreerdgronden in groen en de dekzandwellingen op helling- en daluitspoelingswaaierafzettingen in lichtgroen. [Naar: <http://rivviewer.apeldoorn.nl>]

Voor de bodemkaart is het plangebied niet gekarteerd wegens de ligging binnen de bebouwde kom. Op Figuur 6 is te zien dat met name het westelijke deel van Apeldoorn bestaat uit zandgronden (in licht oranje en gele kleuren weergegeven), terwijl ten oosten van Apeldoorn behalve deze zandgronden ook beekerdgronden voorkomen (groen ingekleurd). Moerige of venige gronden zijn in paars weergegeven en de bruine kleur duidt op enkeerdgronden (esdekken of oud bouwlanddek). De bodem binnen het plangebied bestaat waarschijnlijk uit een veldpodzolgrond in grof zand (Hn30) met grondwatertrap V of VI (gemiddeld hoogste grondwaterstand respectievelijk minder dan 40 en tussen 40 en 80 centimeter onder het maaiveld; gemiddeld laagste grondwaterstand meer dan 120 centimeter onder het maaiveld).

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

Uit het plangebied zijn volgens het Centraal Monumenten Archief (CMA) en het Centraal Archeologisch Archief (CAA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE, voormalig RACM/ROB) geen meldingen bekend van archeologische terreinen of archeologische vondsten. Eveneens zijn er geen meldingen gedaan binnen een straal van een kilometer rond het plangebied.¹

¹ Behalve de databestanden van het RCE is hiervoor ook de lokale AWN-afdeling benaderd: de heer C. Nieuwenhuize van de Archeologische Werkgroep Apeldoorn.

Ten westen van Deventerstraat 214 zijn vroegmiddeleeuwse bewoningssporen gevonden in de oude kern van Apeldoorn [ARCHIS-nummer 12851] en laatmiddeleeuwse sporen direct ten oosten daarvan [ARCHIS-nr. 12841]. Oudere sporen zijn ten zuidwesten van het plangebied gevonden. Het gaat hier om nederzettingssporen en scherven aardewerk, hetgeen duidt op menselijke activiteiten en bewoning in de periode midden bronstijd-vroege ijzertijd [ARCHIS-nrs. 404710 en 417410]. Vlakbij is nog een kuil en paalgat van onbekende datering opgegraven [ARCHIS-nr. 418644].

Voor meer details over de meldingen en de ligging ervan, wordt verwezen naar Tabel 3 en Appendix II.

Tabel 3: Apeldoorn, Deventerstraat 214: overzicht van de ARCHIS-meldingen (voor de dateringen en ligging van de monumenten en waarnemingen wordt verwezen naar Appendix I en II).

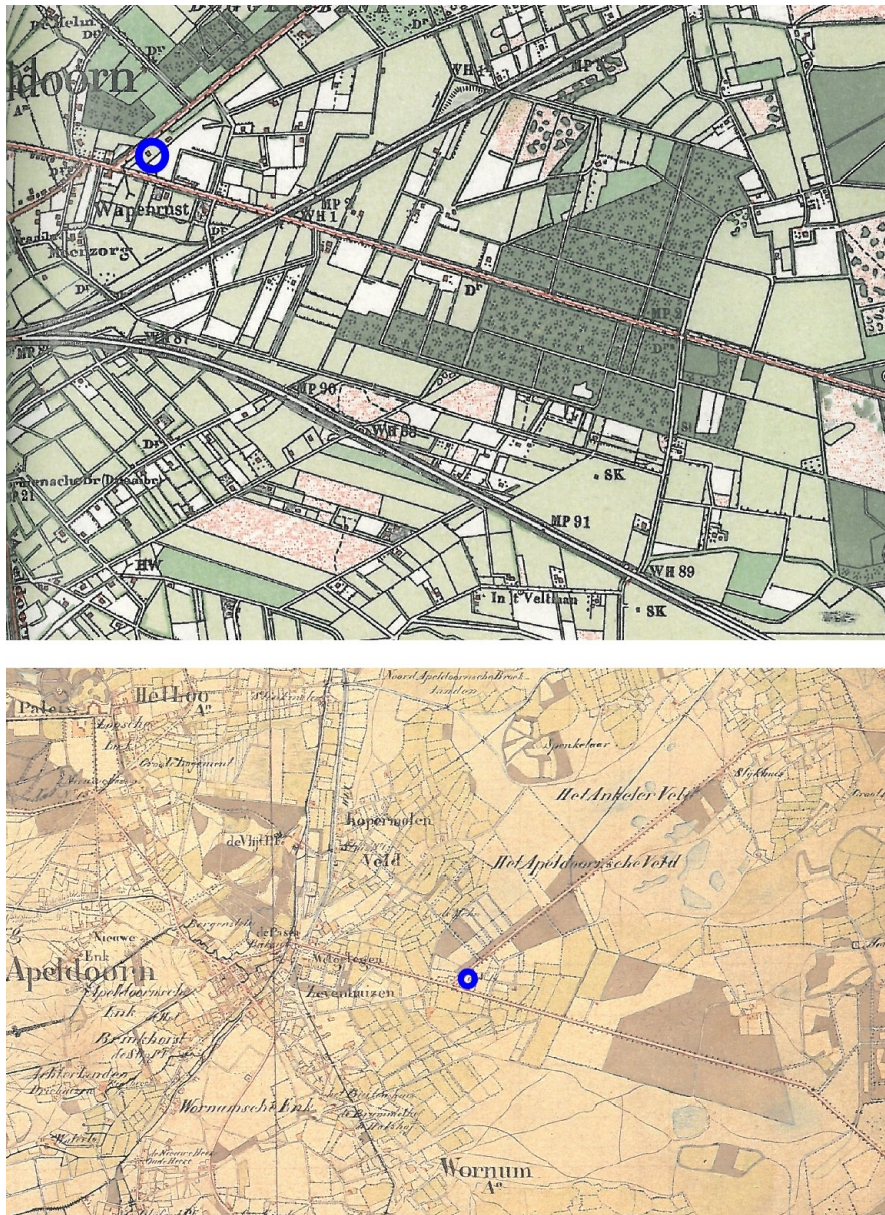
ARCHIS-nrs	RD-coördinaten	Omschrijving	Datering
CMA			
12840/33B-027	197,618/470,602	terrein met bewerkt vuursteen	laat mesolithicum
12841/33B-A09	194,976/470,095	terrein met bewoningssporen	late middeleeuwen – nieuwe tijd
12851/33B-A11	194,256/469,852	oude bewoningskern van Apeldoorn	vroege middeleeuwen – nieuwe tijd
CAA			
404710/33BZ-84	194,950/468,200	proefsleuven in 2006 door het ADC: 57 scherven aardewerk, waarschijnlijk behorend tot 2 potten	waarschijnlijk vroege ijzertijd
417410/33BZ-86	194,950/468,200	opgraving in 2006 door het ADC: 3 huisplattegronden, 8 bijgebouwen of spiekers, paalgaten; 461 scherven aardewerk; 51 kuilen	midden bronstijd – vroege ijzertijd ijzertijd vanaf de ijzertijd
418644/33BZ-88	194,665/468,235	archeologische begeleiding in 2009 door het ADC: 1 paalgat en 1 kuil	onbekend

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

De oude bewoningskern van Apeldoorn bevindt zich op circa anderhalve kilometer ten westen van Deventerstraat 214 [ARCHIS-nummer 12851]. Volgens deze melding is het oudste bericht over Apeldoorn uit het jaar 793. Het bericht gaat over een schenking aan de Abdij Lorsch van twee delen van een hoeve. Uit 1228 is er een bericht bekend over het bezit het kapittel van Sint Marie te Utrecht te Apeldoorn van een hof.

Vanaf de achtste tot de dertiende eeuw werd rond Apeldoorn ijzer geproduceerd uit klapperstenen. Recentelijk zijn er gegevens bekend gemaakt over een opgraving van RAAP in het westen van Apeldoorn. Hierbij is een deel van een inheems-romeinse nederzetting opgegraven waarbij ook resten van ijzerproductie zijn aangetroffen. Dit houdt in dat er rond de derde eeuw al lokaal ijzer werd geproduceerd [melding van drs. M. Parlevliet aan ARCHWEB].

Sinds de veertiende eeuw had Apeldoorn een functie als vergaderplaats voor afgevaardigden uit onder andere Zwolle, Deventer, Kampen, Zutphen, Arnhem en Nijmegen, die hier Hanze-aangelegenheden bespraken. Aan het einde van de zestiende eeuw werd er in Apeldoorn een papierindustrie opgezet. Aan de noordwestzijde van Apeldoorn bevinden langs de Amersfoortse weg baksteenovens uit het begin van de negentiende eeuw. Mogelijk zijn hier ook leemkuilen en resten van baksteenproductie aan te treffen [email 04-05-2011 van dhr. C. Nieuwenhuize, Archeologische Werkgroep Apeldoorn].

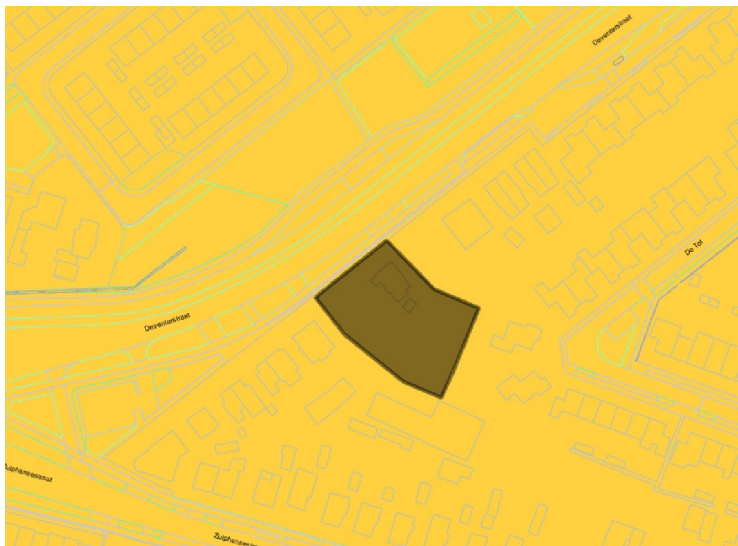

Figuur 7: Apeldoorn, Deventerstraat 214: uitsneden van historische kaarten. Boven een detail uit een atlas met kaarten uit 1905 en onder een uitsnede uit de atlas met kaarten uit 1830-1855. Het plangebied is blauw omcirkeld.

Op Figuur 7 zijn twee details van historische kaarten afgebeeld. Hierop is te zien dat het plangebied halverwege de negentiende eeuw nog niet bebouwd was. Ten westen van het onderzochte terrein, op de hoek van de Deventerstraat en de Zutphensestraat, staat op deze kaart wel een gebouw afgebeeld. Mogelijk gaat het hier om een tolhuis dat hier gestaan zou hebben [email dhr. C. Nieuwenhuize]. Op de kaart uit het begin van de twintigste eeuw is het plangebied bebouwd.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Wegens de ligging binnen de bebouwde kom staat het plangebied ook op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) als niet gekarteerd opgetekend. Vlakbij is er een lage tot middelhoge trefkans voor archeologische waarden genoteerd (zie Appendix II). Op de cultuurhistorische beleidskaart van de gemeente heeft het plangebied een lage attentiewaarde. Het terrein ligt dan ook buiten de historische kern van Apeldoorn. Op de beleidskaart archeologie van de gemeente, die een verfijning van de IKAW op detailniveau is, staat het terrein opgetekend met een middelhoge trefkans op archeologische waarden (zie Figuur 8). Deze middelhoge trefkans is deels gebaseerd op de geomorfologie: dekzandvlakte met in de omgeving relatief hooggelegen afzettingen en dekzandwelingen. In de lagere delen kunnen vondsten worden gedaan die gerelateerd kunnen worden aan de bewoning op hogere delen in het terrein. Verder kunnen in lagere en dus natte gebieden depotvondsten worden gedaan evenals vondsten die bijvoorbeeld samenhangen met visvangst etc. [<http://rivviewer.apeldoorn.nl>; Willemse 2006: 89-91].

Figuur 8: Apeldoorn, Deventerstraat 214: het plangebied ligt in een zone met middelhoge verwachting voor het aantreffen van archeologische waarden (weergegeven in lichtoranje). [Naar: <http://rivviewer.apeldoorn.nl>.]

In de omgeving van het plangebied zijn aanwijzingen voor menselijke activiteiten dan wel bewoning gevonden. Op één van de zandkoppen langs het beekdal is bewerkt vuursteen uit het late mesolithicum aangetroffen. Hogere delen in het landschap worden al sinds oudsher geschikt bevonden voor bewoning. Gezien het plangebied ook hoger is gelegen dan het nabijgelegen beekdal, dient er rekening te worden gehouden met archeologische indicatoren voor menselijke bewoning in de steentijd. Deze indicatoren kunnen bestaan uit

houtskoolconcentraties, verbrande hazelnootdoppen, bewerkt en/of verbrand vuursteen en uit de late steentijd of neolithicum ook scherven aardewerk. In de omgeving van het plangebied en ten oosten van Apeldoorn zijn geen indicatoren aangetroffen voor de metaaltijden of de romeinse tijd. Het lijkt er vooralsnog op dat in deze perioden de bewoning voornamelijk in het westen en ten zuidwesten van Apeldoorn te vinden was. De kans op het aantreffen van indicatoren uit de bronstijd, ijzertijd en inheems-romeinse tijd is dan ook laag.

Resten uit de middeleeuwen en nieuwe tijd zijn in en in de nabijheid van de historische kern van Apeldoorn gevonden. Gezien deze vondsten circa een kilometer ten westen van het plangebied zijn gedaan, is de kans op met name middeleeuwse indicatoren niet hoog. Indicatoren uit de nieuwe tijd zouden gezien de ligging aan de Deventerstraat binnen het plangebied kunnen worden aangetroffen. Deze zullen dan voornamelijk bestaan uit scherven aardewerk en fragmenten baksteenpuin.

De archeologische vondsten zullen zich voornamelijk direct in (nieuwe tijd) of onder (oudere perioden) de bouwvoor bevinden.

Voorafgaand aan het veldwerk is er een KLIC-melding gedaan (nr. 11G108970). De hoofdleidingen lopen langs de Deventerstraat en de huisaansluitingen lopen van deze straat naar het bestaande huis. Het ingraven van de leidingen zal verstoring in de bodem hebben veroorzaakt. Overige verstoringen worden niet verwacht.

3. Veldonderzoek (KNA3.2 VS05)

3.1 Plan van Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 14 april 2011. Voor het inventariserende booronderzoek (karterende fase) is gebruik gemaakt van een edelmanboor met een diameter van twaalf centimeter. Hiermee is bepaald in welke mate de bodem intact is en wat de kans is op archeologische lagen en/of grondsporen. Per boorlocatie is de bodem beschreven en de opgeboorde grond is door

Figuur 9: Apeldoorn, Deventerstraat 214: situatietekening met de boorlocaties. Het plangebied ligt binnen de rode onderbroken lijn. De genummerde cirkels geven de boorlocaties weer. De RD-coördinaten van het onderzochte terrein zijn: N – 196,105/469,771; O – 196,127/469,743; Z – 196,115/469,721; W – 196,074/469,748. [Naar: Google Earth.]

middel van een 4 mm zeef onderzocht op het voorkomen van archeologische indicatoren als houtskool, verbrand of bewerkt vuursteen en scherven aardewerk. (hierbij wordt verwezen naar Appendix III voor de boorstaten en afzonderlijke boorbeschrijvingen). Daarnaast zijn de diepte, lithologie en kleur (m.b.v. Munsell) bepaald, alsmede alle overige bijzonderheden. De diepte van de boringen varieert van 100 tot 175 centimeter onder het maaiveld.

Het plangebied beslaat circa 0,15 hectare en is deels bebouwd. Er zijn zes grondboringen geplaatst (een boordichtheid van 40 boringen per hectare). De boringen zijn verspreid over het terrein geplaatst, hierbij werd rekening gehouden met de aanwezigheid van bebouwing, bomen en leidingen (zie Figuur 9). Van alle boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS.

De hoogten van de boorlocaties zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Voor de RD-coördinaten van de afzonderlijke boorpunten wordt verwezen naar de boorstaten en boorbeschrijvingen in Appendix III. Tijdens het veldonderzoek is het verwachtingsmodel zoals geformuleerd in paragraaf 2.5 getoetst.

3.2 Resultaten veldwerk (KNA 3.2 VS02, VS03)

Bodem

De bodem bestaat hier oorspronkelijk uit een podzolbodem. Een intact podzolprofiel bevat een E-horizont (lichtgrijze uitspoelingslaag), een B-horizont (bruine inspoelingslaag), een BC-horizont (bruingele overgangslaag) en de C-horizont (geel zand waarin geen bodemvorming heeft plaatsgevonden). De bodem in plangebied Deventerstraat 214 is niet meer intact. De bouwvoor bestaat uit matig fijn zand en is bruingrijs van kleur. Op vijf van de zes boorlocaties wordt de bouwvoor gevolgd door verstoord geel zand. Dit is een deel van de C-horizont, die met de bouwvoor of bovenliggende laag is vermengd. Alleen in boring 4 was de bouwvoor vermengd met restanten van de B- en BC-horizont. Onder de bouwvoor is hier nog een deel van de BC-horizont aanwezig, gevolgd door geel zand. De bodem bevat veel grind.

Archeologie

Het opgeboorde zand is gezeefd: er is in bijna elke laag veel grind aangetroffen, maar geen bewerkt of verbrand (vuur-)steen. Eveneens zijn er geen andere archeologische indicatoren gevonden of cultuurlagen aangetroffen. De dekzandafzettingen blijken in de bouwvoor te zijn opgenomen, zoals bij boring 4 te zien is. In de bovenlaag zijn geen middeleeuwse of nieuwe tijdse vondsten gedaan. De archeologische verwachting kan dan ook voor zowel de prehistorie als de latere perioden worden bijgesteld tot laag.

4. Conclusies en advies (KNA 3.2 VS07)

Het plangebied is circa 0,15 hectare groot. Op deze locatie zijn zes boringen uitgevoerd, waardoor een boordichtheid van 40 boringen per hectare is verkregen.

Het plangebied Deventerstraat 214 bevindt zich ongeveer anderhalve kilometer ten oosten van de historische kern van Apeldoorn, aan de historische weg naar Deventer. Er zijn in het verleden geen vondsten gemeld en binnen een straal van een kilometer rond het onderzochte terrein zijn eveneens geen meldingen van vondsten of archeologische terreinen bekend. Daar buiten zijn aanwijzingen gevonden voor menselijke activiteiten in de steentijd, metaaltijd en middeleeuwen.

Voorafgaand aan het veldwerk is een archeologisch verwachtingsmodel opgesteld. De resultaten van het veldwerk voldoen hier niet aan. De bodem is over het algemeen tot in de C-horizont verstoord. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen, zoals scherven aardewerk of houtskool en eveneens zijn er geen cultuurlagen waargenomen. Archeologische vondsten zouden in de bouwvoor of in de bovenlaag van de podzolbodem kunnen worden verwacht, maar deze lagen zijn hier sterk verstoord of niet meer aanwezig.

Advies

Gezien de bovenstaande resultaten achten wij de kans op het aantreffen van archeologische waarden, grondsporen en/of artefacten in plangebied Deventerstraat 214 klein. Op basis van het bureauonderzoek werd vooral een vuursteenvindplaats verwacht. Zowel in het verleden als tijdens het booronderzoek zijn echter binnen het terrein geen archeologische vondsten gedaan. Daarnaast is de bodemopbouw en de top van de C-horizont verstoord. Dit betekent dat de verwachting voor het aantreffen van een vuursteenvindplaats binnen het plangebied laag is. Vanwege de landschappelijke ligging en de historische gegevens was de verwachting op vindplaatsen uit andere perioden ook laag. Nader archeologisch onderzoek is niet wetenschappelijk te verdedigen. Wij adviseren dan ook dat archeologisch vervolgonderzoek voor deze locatie niet nodig is.

Wij wijzen erop dat indien er bij de uitvoering van werkzaamheden onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, deze conform de Monumentenwet 1988 artikel 53 & 54 direct dienen te worden gemeld bij de Sectie Archeologie van de Gemeente Apeldoorn (Dienst Ruimtelijke Ordening, Afd. Stedenbouw en Cultuurhistorie, mw. drs. M. Parlevliet, 055-5802115, m.parlevliet@apeldoorn.nl).

Appendix I

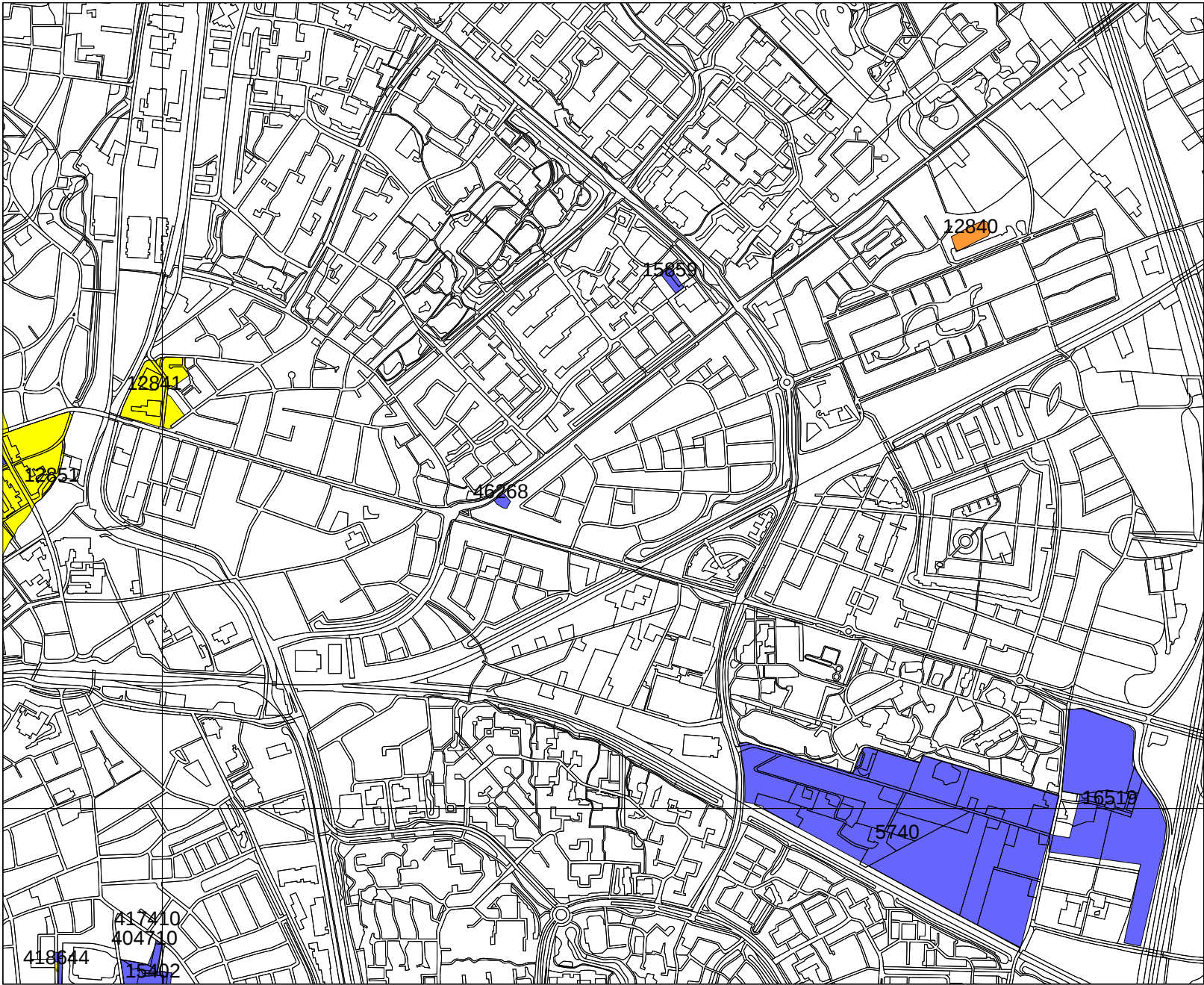
Apeldoorn, Deventerstraat 214 Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix II: bekende archeologische waarden en onderzoeksmeldingen.

Apeldoorn, Deventerstraat 214

198373 / 471359

194484 / 468181

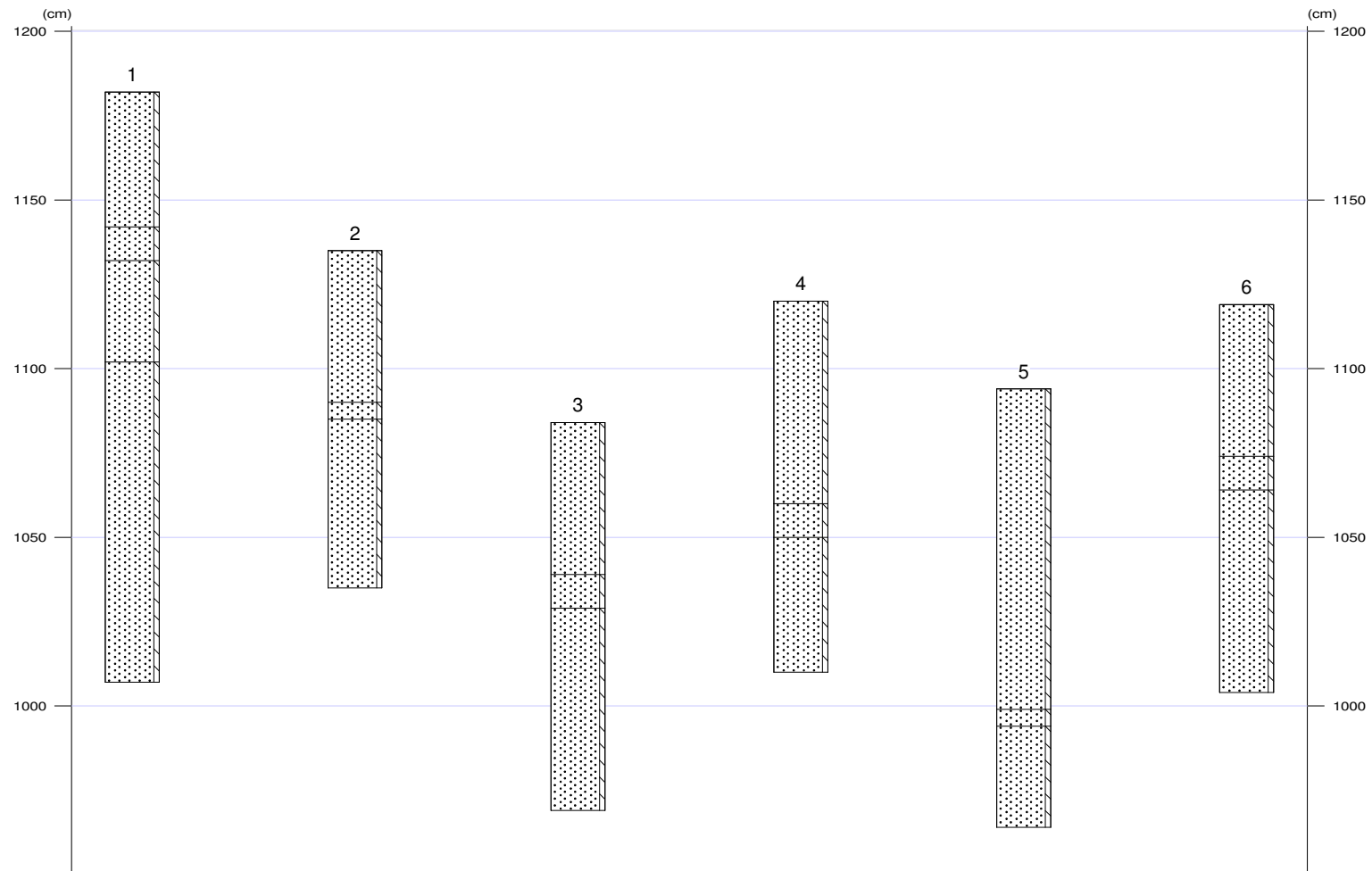
Legenda

- TOP10 ((c)TDN)
 - ONDERZOEKSMELDINGEN
 - WAARNEMINGEN
 - VONDSTMELDINGEN
- MONUMENTEN**
- archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
 - PROVINCIES

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix III: Apeldoorn, Deventerstraat 214 - Boorbeschrijvingen

1

X-coördinaat (m) : 196120
Y-coördinaat (m) : 469730
Maaiveld (cm) : 1182

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 40	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind
40 - 50	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, Opm.: VerstoordMetGeelZand,Grind
50 - 80	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: zeer fijn, C-horizont, Opm.: Grind
80 - 175	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont

2

X-coördinaat (m) : 196099
Y-coördinaat (m) : 469732
Maaiveld (cm) : 1135

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 45	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind
45 - 50	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, Opm.: VerstoordMetGeelZand,Grind
50 - 100	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Grind

3

X-coördinaat (m) : 196083
Y-coördinaat (m) : 469746
Maaiveld (cm) : 1084

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 45	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind
45 - 55	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, Opm.: VerstoordMetGeelZand,Grind
55 - 115	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Grind

4

X-coördinaat (m) : 196097
Y-coördinaat (m) : 469748
Maaiveld (cm) : 1120

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 60	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind,TotaalVerstoord
60 - 70	zand zwak siltig, donker-geel-bruin, 10YR4/6, Zand: matig grof, BC-horizont, Opm.: Grind
70 - 110	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont, Opm.: Grind

5

X-coördinaat (m) : 196109
Y-coördinaat (m) : 469758
Maaiveld (cm) : 1094

Lithologie

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 95	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind
95 - 100	zand zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, Opm.: VerstoordMetGeelZand,Grind
100 - 130	zand zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont

Appendix III: Apeldoorn, Deventerstraat 214 - Boorbeschrijvingen

6

X-coördinaat (m) : 196126
Y-coördinaat (m) : 469740
Maaiveld (cm) : 1119

Lithologie

Diepte (cm)		Omschrijving	
		Grondsoort	
0 - 45	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, bouwvoor, Opm.: Grind	
45 - 55	zand	zwak siltig, grijs-bruin, 10YR2/2, Zand: matig fijn, Opm.: VerstoordMetGeelZand,Grind	
55 - 115	zand	zwak siltig, geel-grijs, 10YR6/4, Zand: matig fijn, C-horizont	